

Lelkész felszentelésünk.

Lelkész felszentelést foganatositottunk szeptember 2-án Székelykereszturon. A felszentelés helye annyiban jelentős, hogy emlékeink helyhez vannak kötve. Az a hitünk, hogy most felszentelt lelkészeink hálás szeretettel fognak emlékezni mindenkoron Székelykereszturra, ez egyházközségünknek az egyházi életünkben való szerepére, érdekeire, mert hisz egyházunk szolgálatára végleges elkötelezésük kedves emléke e helyhez fűződik.

A lelkész felszentelést zsinati főtanácsi üléssel kapcsolatban kívántuk foganatositani. Sajnos! zsinattartásunk indokolatlanul megakadályoztatott, a felszentelést azonban mégis foganatositottuk főhatóságunk utólagos jóváhagyása érzetében, mert az már halaszthatatlan szükségként jelentkezett.

28 ifju lelkészt hívtunk el és avattunk fel hitünk és egyházunk apostolaivá. Felszenteltük őket. Mikó Lőrincnek „az Unitárius vallásközönség igazgatási rendszere“ című örökértékű munkája 117 §-a szerint a felszentelési ünnepélyességek 5 vonatkozásban jelentőségteljesek. E szerint a felszentelés magában foglalja:

1. a *fogadástételt* (votum) mely szerint az, aki papságra szánja magát a főtanácsi ülésen és templomban is élő szóval nyilváníttja, hogy vallásunk elveit minden képmutatás nélkül magáéinak vallja: azokban ujitást nem teszen, hanem változtatás nélkül hirdeti: papi hivatását szentül és kegyesen folytatja: abban állhatatosan megmarad, s az egyházi rendszabályoknak magát aláveti. (Discip. Eccl. De officio ordinandorum puncto 1—6. 7. 8. és Kolv. főtanács p. 16. 17. 18.)

2. a *kötelezést*, mely szerint midőn a püspök a felszentelendőket a templomban viszont felszólítja, ha szándékukban állhatatosan meg kívánnak-e maradni, a megmaradni kívánók saját kezükkel beir-

ják nevüket a felszentelendők anyakönyvébe, melynek elején van azon kötelezvény, mely szerint ki-ki kötelezi magát az 1 pont szerint tett fogadás megtartására. (Kolv. főtanács 1751 és 1809 sz. 10.)

3. a *megáldást*, mely szerint a felszentelendők a templom piacára leterített szőnyegre egyenként letérdelnek, az esperesek kezeit fejökre teszik, s azokon felül a püspök, és egy imával megáldja. (Eccl. discip. említett helyén és Kolv. főtanács végzés 1751-ből);

4. a *megeősítő levél kiadását*, mely szerint a felszentelt felhatalmaztatik a papi hivatal folytatására, és mely a Főtanács nevében a püspök által mindenik felszenteltnek kiadatik. (L. a fennebb említett canont);

5. az *esküt*, melyet minden felszentelt pap letessen s melyben fogadja, hogy a nyáj előtt az idvezítő tudománnyal józanon, igazán és szentül jár, semmit el nem mulaszt, ami az anyaszentegyház javára tartozik, semminemű terhes szolgálatlól vissza nem retten, ha egészsége és élete kockáztatásával volna is összekötve, előljáróinak engedelmeskedik, hivatalában lelkiismeretesen eljár.“

A felszentelésnek mindezen ősi alakszerűségei, ünnepélyességei és jelentőségei ma is változatlanul hatályban vannak és foganatosítva lettek s 28 lelkes ifjú lelkész újra elindult a papi ősi rögön tovább munkálni az Urnak szőlőjében. Elindult a munkamezőn tovább hirdetni unitárius hitünk örök igazságait, erősíteni az unitárius egyház szervezetét, intézményeit; fejleszteni az unitárius öntudatot, öntudatosságot, szélesíteni az erkölcs birodalmát s növelni az egy Istennek országát a földön.

A lelkiesség ma már nem annyira *életpálya*, mint inkább *hivatásteljesítés*. Az életpálya: az a mindennapi megélhetést biztosító munkakörnek szabályszerű teljesítése. A hivatásteljesítés: ennél sokkal több, ez: a közérdek szempontjából megvalósításra kitűzött cél elérésének *elszánt* munkálása. Munkálása akkor is, ha a céltudatos munkáért lekicsinylést, mellőzést, nélkülözést, szenvedést, sőt üldözést is kellene elviselni.

A kisebbségi sors már magában is a nélkülözések tárháza, a szenvedések gyűjteménye. A nacionalizmus által túlfűtött mai áramlatok túltengése alatt szenvedést, verejtékes küzdelmet igényel minden közérdekű munka. Ezek elviseléséhez ma erősebb meggyőződésre, hatalmasabb lélekerőre és elszántságra van szükség, mint

volt valaha. Ezen elszántság nélkül kisebbségi egyházi közérdek szolgálatára jóhiszeműen senki nem vállalkozhatik és senki nem alkalmazható. Elszántság nélkül a reá váró munkamezőnek csak diletáns taposója s papi elhivatásának csak kontár imitátorává válna.

Általános mai közérzet, hogy hitbéli megújulásnak kell bekövetkeznie, s annak már küszöbén állunk. Ennek érzetében az egyházi közérdek mezején cselekvésre hivatott minden egyéniségnek, és minden intézménynek szigorú önvizsgálat alá kell önmagát vetnie. E vizsgálat rendén mérlegelnie kell:

a kitzűött egyházi cél kifogástalanságát, melyért küzdelemben kell bocsátkoznia; a kitzűött célra munkálás eszközeit, utirányát és öntudatosságát, mellyel és melyen a kitzűött célt elérni kívánja; és végül a rendelkezésre álló erőket, adot helyzetünkben — a kisebbségi helyzetünket.

Unitárius célunk: hitünknek fenntartása és fejlesztése. Hitünk, a „jövő vallása“, teljes összhangban van a lélek és szív, az agy és értelem összes kívánalmaival. E téren tehát nem ujitásra, hanem *megújulásra* van szükségünk.

Czélunkra munkáló szervezkedésünk: egyházunk alkotmányos szervezete. Egyházszervezetünknek a múlt tanulságainak felhasználásával és a jövő kívánalmainak mérlegelésével előkészített reformja napirendünkön van, s reméljük, hogy közmegnyugvást eredményezőleg hozhatjuk tető alá. E téren más és újabb teendő napjainkban nem áll előttünk.

Unitárius öntudatosságunk és önérzetességünk terén is érdemes előhaladást állapíthatunk meg. Ha a múltban itt-ott voltak is hiányok és fogyatékoságok, ma már a hiányok csökkenését, az öntudatosság fokozatos ébredését, terjedését és munkálkodását kell elismernünk.

Azonban kisebbségi sorsunk áttekintése, s így a rendelkezésünkre álló erők mérlegelése terén még ma sem érkeztünk el a kívánatos belátáshoz, tényeinknek és igényeinknek megfelelő mérsékléséhez. E téren ma is túlzott az önérzetesség, az akaratosság, s fogyatékos az önfegyelmezettség. Követelőző hangok emelkednek és ismétlődnek akkor és ott is, mikor és a hol a hang emelője maga is belátja, — vagy legalább is be kellene lássa, — hogy eltervelése nem időszerű s a jobb időkhöz méretezett igénye a vezetőségnek minden odaadó tevékenysége, minden út felhasználó és

minden eszközt kihasználó eljárása dacára sem teljesíthető, mert a *nincs* ezidőszerű áttörhetetlen akadályába ütköztünk. Az önfegyelmelés ilyen helyzetekben alkalmazkodik a lehetőségekhez s türelemmel bevárja a lehetőségek kapunyílását. Az önfegyelmelés az erőszakolási kísérletezések, a következményekkel nem számoló folyóirati követelések, az elégedetlenkedők toborzása és a jobb meggyőződésre jutás kapuinak bezárása ellen tiltakozik.

A minden áron érvényesülni akaró akarat és kielégítést követelő igény követelése nem a megfontolt építő munkának, hanem a kitérni akaró energiának az utvonala. Ez utvonalat taposhatja egy elszánt, merész tehetség, melynek repülő szárnyait még nem tépázták meg a gyakorlati élet lehetőségei; — de semmiesetre nem járhatja az örökéletre hivatott egyháznak a szikla alapokra építő munkása. A mindeneket kockára tevő merészségnek itt helye nincsen, vagy legalább is annak időpontja még el nem érkezett.

A tudomány maga soha sem lehet tisztán csak tudomány. A tudást eredményező kutatás valamely gyakorlati cél elérésére törekvésből ered. A kutatás sikere és eredménye annyi, mennyit a gyakorlati életnek használ. Épügy az igazság érzete, sőt tudata még nem elegendő az igazság diadalra jutásához. Az érette való küzdelem elbukása esetében is megmarad maga az igazság, de tetszhalottá válik mindaddig, míg érvényesüléséért újabb erők nem bocsátkoznak újabb és eredményes küzdelembe. Így kétségtelen, hogy az eszmének akaratba öntése a sikerhez még nem elegendő, mert minden dolog az életben az erőn, az eredményt biztosító erőn alapszik. Építő munkában tehát nemcsak az elgondolás jogos és helyes voltát, hanem a kivitelhez szükséges erők rendelkezésre állását is számba kell venni.

Mi ma az erőnek, a kiviteli lehetőségeknek a legkorlátoltabb időszakát éljük, nemcsak az erős államhatalom meg nem értésének, nemcsak az álamhatalom érdekében naponként teljesített szolgálataink el nem ismerése miatt verejtékezünk, de osztályos társaink részéről sem mindig tapasztaljuk azt a jóakaratu támogatást, melyet az erősebb testvér szeretete a gyengébbnek még kérelem nélkül is nyújtani szokott. Ma tehát tisztában kell lennünk azzal, hogy elgondolásaink, terveink és igényeink megvalósítása miatti küzdelmeinkben csakis a saját erőnkre, csakis a saját áldozatkészségünkre támaszkodhatunk s így csakis a saját erőnk határáig terjedő küzdelmet

tüzhöz a ma napirendjére. Ez utat követték bölcs elődeink, kik unitárius hitünkért és intézményeinkért átviták és átérték a megpróbáltatásoknak azokat a végnélküli küzdelmeit, melyek — úgy látszik — osztályrészünkbe voltak, vannak és lesznek osztva. Átélték, mert igényeikben nemcsak mérsékeltek voltak s mert a küzdelmek idején mindig *egyek* voltak s a hagyományos unitárius összetartást nemcsak kiértékelték, de midannyiszor érvényesítették és értékesítették. A mai egyházi munkás hivatása ez útmutatást híven követni. Engednünk kell szenvedélyességünk ből, az elgondolásainknak, akaratunknak és igényeinknek a minden módon való érvényesítésére irányzott törekvéseinkből. Nyissunk szélesebb látteret a lehetőségek mérlegelésére és kitértabb kaput a jobb meggyőződésre juthatásokra.

Nem az a legnagyobb, ki mást legyőz, hanem az, aki önmagát győzi le. Nemcsak az az érdemes, kinek nevéhez sikerek tapadnak, hanem mindazok az érdemesek, kik a sikert hivatást teljesítő elszánt munkával és áldozatkészséggel biztosították.

Ezeket az elgondolásokat foglalja magában és domborította ki a lelkesfelszentelés fogadástétele, kötelezése és esküje és egy jobb jövőérti való áldozatos hivatásteljesítésre hívta el és kötelezte el 28 ifjú lelkesz afiát a felszentelés.

Segitse munkájukat az egy igaz Isten segedelme s legyen munkájukon annak áldása.

Dr. Ferenczy Géza.

Az énlaki és konstantinápolyi rovásbetűs felirat.

Az énlakit kerek hetven esztendeje, hogy br. Orbán Balázs fölfedezte. A hún örökség után lázasan kutató nagy székelynek kétségkívül ez a fölfedezés volt a legnagyobb öröme és elégtétele. A csikszentmiklósi felirat után hiába kutatott. S íme, mintegy jutalomképen, egyszerre csak elébe tűnik egy kis unitárius templom mennyezetéről felekezetének klasszikus tömörségű jelmondata: *Egy az Isten*. Azóta sincs népszerűbb és közismertebb emléke a hún-székely rovásírásnak. Csak két sor az egész, de tán éppen ezért mindenki ismeri. Lexikonok és kézikönyvek facsimilében közlik. Közlik az olvasását is. Ha a kétsoros szöveget jobbról balra s alulról fölfelé (!) olvasom, ez kerekedik ki:

Georgyius Musnai. Csak egy az Isten. Deut(eronomium). VI.

Szabó Károly fejtette meg így a Telegdi *Rudimentái*-nak betűsoráva s a csikszentmiklósi felirat segítségével.

A felirat ebben a formában él a köztudatban, lexikonok és kézikönyvek ma is így magyarázzák s csak kevesen tudják, hogy így olvasni nem lehet és nem szabad, mert szegény Muzsnai uram megfordul tőle a sirjában. Szegény feje lehetett akármilyen „együgyű diákos ember“, hadd legyen igaza a mult emberöltő nagy szaktudósainak, azért mégsem volna szabad akkora analfabétaságot föltenni róla, hogy az írással alulról fölfelé halad, előbb a maga nevét biggyeszti föl s az egy szó felét átviszi a fölötte álló sorba... Nem, Muzsnai csak a megfejtett szövegben ilyen jámborul szerénytelen és ilyen bosszantóan analfabéta. A valóságban másképpen áll